

فصل ۳

حسابداری سرمایه گذاری

سرمایه‌گذاری به معنای «هوشمندانه‌تر کار کردن است، نه سخت‌تر کار کردن.» ما در شغل‌هایمان سخت کار می‌کنیم، خواه برای یک شرکت باشد و خواه برای کسب‌وکاری که خودمان راه‌اندازی کرده‌ایم. ما معمولاً ساعت‌های زیادی کار می‌کنیم که نیازمند فداکاری است و باعث افزایش استرس می‌شود. برداشتن بخشی از پولی که به‌سختی به‌دست آمده است و سرمایه‌گذاری آن برای نیازهای آینده، بهترین روش استفاده از پولی است که کسب کرده‌ایم.

همچنین سرمایه‌گذاری به اولویت‌گذاری برای پولتان مربوط می‌شود. پول خرج کردن کار ساده‌ای است و باعث ایجاد خوشی‌های زودگذر می‌شود، برای مثال می‌توانید پولتان را صرف خرید وسایل جدید برای خانه کنید، به یک سفر تفریحی هیجان‌انگیز بروید یا در یک رستوران گران قیمت شام بخورید. همه این کارها فوق‌العاده هستند و زندگی شما را لذت‌بخش‌تر می‌کنند اما سرمایه‌گذاری مستلزم اولویت بخشیدن به آینده مالی در برابر خواسته‌های کنونی است.

سرمایه‌گذاری راهی است برای اینکه در دورانی که درگیر زندگی روزمره هستید مقداری پول کنار بگذارید تا برای شما کار کند و در آینده از دست‌رنج کارتان بهره ببرید. در حقیقت، سرمایه‌گذاری ابزاری است برای اینکه آینده شادتری داشته باشید. به همین ترتیب واحدهای اقتصادی از قبیل اشخاص حقیقی و حقوقی باید به این مطلب توجه لازم را داشته باشند.

بودجه بندی فصل ۳

فصل	جلسه	صفحات عنوان درس	هدف کلی درس	وسایل کمک آموزشی	ملاحظات
حسابداری سرمایه گذاری ها	اول	صفحه های ۵۲ الی ۵۶	ایجاد توانایی در: مفهوم سرمایه گذاری، انواع سرمایه گذاری ها، حسابداری تحصیل سرمایه گذاری ها	تخته وایت برد، ماژیک، نرم افزار حسابداری	پرسش و پاسخ از دانش آموزان و مشارکت آنان در کلاس به همراه راهنمایی معلم و سوق دادن دانش آموزان جهت درک مفاهیم مورد نظر. ارائه تعریف سرمایه گذاری براساس استاندارد ۱۵ و ثبت آن
	دوم	صفحه های ۵۶ الی ۶۰	ایجاد توانایی در: شناخت انواع سود سهام، ارزش دفتری و ارزش بازار، ارزیابی سرمایه گذاری ها	تخته وایت برد، ماژیک، نرم افزار حسابداری، سایت بورس اوراق بهادار و سایت کدال	معرفی انواع سود سهام، ارزش دفتری و ارزش بازار با تأکید بر بازار سرمایه (بورس اوراق بهادار)
	سوم	صفحه های ۶۱ الی ۶۳	ایجاد توانایی در: مفهوم سبب سهام، ارزیابی سبب سهام	تخته وایت برد، ماژیک، نرم افزار حسابداری، سایت بورس اوراق بهادار و سایت کدال	تعریف سبب سهام با تأکید بر کاهش ریسک ناشی از نوسان ارزش بازار سهام و انجام ثبت های مربوط به ارزیابی سبب سهام طبق استاندارد ۱۵
	چهارم	صفحه های ۶۳ الی ۶۶	ایجاد توانایی در: ارزیابی سرمایه گذاری های بلندمدت، مفهوم اولیه تجدید ارزیابی حسابداری فروش سرمایه گذاری ها	تخته وایت برد، ماژیک، نرم افزار حسابداری، سایت بورس اوراق بهادار و سایت کدال	تأکید بر نحوه برخورد حسابداری در خصوص نوسانات بازار سهام و انجام ثبت حسابداری آن براساس استاندارد ۱۵
	پنجم	صفحه های ۶۶ الی ۶۹	ایجاد توانایی در: شناخت سرمایه گذاری در اوراق مشارکت، خرید اوراق مشارکت، دریافت سود اوراق مشارکت، فروش اوراق مشارکت	تخته وایت برد، ماژیک، نرم افزار حسابداری	تعریف اوراق مشارکت (و در صورت لزوم وجه تمایز آن با اوراق قرضه) و نحوه محاسبه و ثبت سود اوراق مشارکت و فروش آن
	ششم	صفحه های ۶۹ الی ۷۴	ایجاد توانایی در: ارزشیابی پایان پودمان براساس شایستگی های در نظر گرفته شده برای پودمان	مرور مطالب کل فصل و رفع اشکالات هنرجوها	

راستی و رستگاری، برتری است.

حضرت علی (علیه السلام)

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها

فعالیت

چرا افراد جامعه باید اخلاق را رعایت کنند؟ چه عواملی باعث می‌شود من به عنوان یک انسان با دیگر من‌های انسانی بتوانم سلوک کنم؟

دلایل انجام سرمایه‌گذاری

فعالیت

پس از ارائه گزارش‌های مالی توسط حسابدار به مدیریت، مشخص شده که مبالغی از وجه نقد شرکت مازاد بر میزان مورد نیاز بوده است. به نظر شما چه باید کرد؟ بحث کنید.

در برخی موارد ممکن است بخشی از وجوه نقد در اختیار واحد اقتصادی مازاد بر نیازمندی عملیاتی بوده و مدیریت آن واحد اقتصادی تصمیم می‌گیرد که این وجوه مازاد را سرمایه‌گذاری کند. بنابراین سرمایه‌گذاری می‌تواند با هدف استفاده از وجوه نقد راكد موقت و یا سرمایه‌گذاری بلندمدت به منظور افزایش سودآوری صورت گیرد. از این رو سرمایه‌گذاری می‌تواند حیطة وسیعی از سرمایه‌گذاری در دارایی‌ها از قبیل سهام، اوراق قرضه، اموال غیرمنقول، آثار هنری، فلزات گرانبها، جواهر آلات و... را شامل شود که در این فصل به حسابداری سرمایه‌گذاری در سهام و اوراق مشارکت تأکید گردیده که اصول ارائه شده برای سرمایه‌گذاری‌های بالا در مورد دیگر سرمایه‌گذاری‌ها نیز کاربرد دارد.

تعریف سرمایه‌گذاری

نوعی دارایی است که واحد اقتصادی برای افزایش منافع اقتصادی نگهداری می‌کند. منظور از منافع اقتصادی سود سهام، سود تضمین شده، افزایش ارزش سرمایه‌گذاری، اجاره یا مزایای ناشی از مناسبات تجاری (شامل اعمال نفوذ و کنترل بر واحدهای اقتصادی دیگر) می‌باشد.

طبقه‌بندی انواع سرمایه‌گذاری‌ها

به نظر شما یک واحد اقتصادی چه نوع سرمایه‌گذاری‌هایی را می‌تواند انجام دهد؟ بحث کنید.

فعالیت

سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت (جاری)

اگر سرمایه‌گذاری انجام شده توسط یک شرکت به منظور نگهداری برای مدت طولانی نباشد، به این نوع سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری کوتاه مدت گفته می‌شود. سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت دارای ویژگی‌های زیر هستند:

- دسترسی آبی به وجوه نقد در هنگام نیاز
- تأمین حداکثر سود ممکن از آن قسمت از وجوه نقدی که در کوتاه مدت مورد نیاز نیست.
- به حداقل رساندن احتمال زیان ناشی از افزایش قیمت‌ها و حفظ قدرت خرید پول

سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت (غیر جاری)

طبق استاندارد حسابداری شماره ۱۵ سرمایه‌گذاری بلندمدت طبقه‌ای از سرمایه‌گذاری‌ها است که به قصد استفاده مستمر در فعالیت‌های واحد تجاری نگهداری شود. سرمایه‌گذاری هنگامی به عنوان دارایی غیرجاری طبقه‌بندی می‌شود که قصد نگهداری آن برای مدت طولانی به وضوح قابل اثبات باشد یا توانایی واگذاری آن توسط سرمایه‌گذار مشمول محدودیت‌هایی باشد. با توجه به تعریف بالا، سرمایه‌گذاری جاری، طبقه‌ای از سرمایه‌گذاری‌ها است که سرمایه‌گذاری بلند مدت نباشد.

در اینجا باید به تعریف دارایی‌های جاری بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۱۴ نیز توجه داشت. طبق استاندارد مذکور، یک دارایی زمانی باید به‌عنوان دارایی جاری طبقه‌بندی شود که انتظار رود طی چرخه عملیاتی معمول واحد تجاری یا ظرف یکسال از تاریخ ترازنامه، هر کدام طولانی‌تر است، مصرف یا فروخته شود، یا به وجه نقد یا دارایی دیگری که نقد شدن آن قریب به یقین است تبدیل شود. سایر دارایی‌ها به‌عنوان دارایی‌های غیر جاری طبقه‌بندی شود.

اگر سرمایه‌گذاری یک شرکت به قصد نگهداری برای مدت طولانی انجام گیرد به‌طوری که شرایط زیر برای آن وجود داشته باشد به این نوع سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری بلند مدت اطلاق می‌شود. این شرایط عبارت‌اند از:

■ سرمایه‌گذاری‌هایی که برای اعمال نفوذ و کنترل سیاست‌های مالی و عملیاتی در واحد سرمایه‌پذیر انجام می‌شود.

■ سرمایه‌گذاری‌هایی که برای حفظ و گسترش فعالیت‌ها و روابط تجاری انجام می‌شود.

■ سرمایه‌گذاری‌هایی که نمی‌توان آنها را واگذار کرد یا واگذاری آنها نتایج قابل توجهی برای واحد اقتصادی سرمایه‌گذار دارد.

■ سرمایه‌گذاری‌هایی که با قصد استفاده مستمر توسط واحد تجاری نگهداری می‌شود و هدف از آن کسب درآمد یا رشد سرمایه می‌باشد.

اگر سرمایه‌گذار بتواند یک نفر از اعضای هیئت مدیره شرکت سرمایه‌پذیر را انتخاب نماید یا اجازه مشارکت مؤثر در سیاست‌گذاری شرکت سرمایه‌پذیر را داشته باشد، در این صورت دارای نفوذ در شرکت سرمایه‌پذیر است. معمولاً هنگامی که سرمایه‌گذار حداقل ۲۰ درصد از قدرت رای در واحد سرمایه‌پذیر را داشته باشد، دارای نفوذ در شرکت سرمایه‌پذیر است. چنانچه سرمایه‌گذار بتواند اکثریت اعضای هیئت مدیره را انتخاب نماید یا توانایی راهبری سیاست‌های مالی و عملیاتی شرکت سرمایه‌پذیر را داشته باشد، در این صورت دارای کنترل بر شرکت سرمایه‌پذیر است. معمولاً وقتی که سرمایه‌گذار حداقل ۵۰ درصد از قدرت رای در واحد سرمایه‌پذیر را داشته باشد، دارای کنترل در شرکت سرمایه‌پذیر است.

انواع سرمایه‌گذاری‌ها از نظر دسترسی به بازار

فعالیت

به نظر شما چه نوع سرمایه‌گذاری‌هایی را می‌توان در بازار انجام داد؟ کدام یک از سرمایه‌گذاری‌ها دارای قیمت‌های معاملاتی معلوم هستند؟ آیا می‌دانید بورس اوراق بهادار چه جایی است؟ بحث کنید.

سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله در بازار

نوعی سرمایه‌گذاری است که دارای بازاری فعال، آزاد و قابل دسترس بوده و عموم افراد بتوانند وارد بازار شده یا از آن خارج شوند. قیمت‌های معاملاتی در این نوع بازار معلوم و مشخص است. سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یک نوع سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار محسوب می‌شود.

چنانچه قیمت‌های معاملاتی علنی اعلام شده باشند (نظیر قیمت‌های اعلام شده در بورس اوراق بهادار)، اما قیمت اعلام شده بیانگر قیمتی نباشد که بتوان بر اساس آن به‌گونه‌ای اتکاپذیر معامله کرد، نمی‌توان سرمایه‌گذاری را به‌عنوان سریع‌المعامله طبقه‌بندی نمود. به عبارت دیگر، برای طبقه‌بندی سرمایه‌گذاری به‌عنوان سریع‌المعامله باید امکان دستکاری در قیمت سهم وجود نداشته باشد و هیچ شخصی نتواند قیمت را در راستای اهداف خاصی بالا یا پایین ببرد.

همچنین باید توجه نمود که طبق مندرجات استاندارد شماره ۱۵، سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌هایی که در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده‌اند را صرفاً به دلیل اینکه در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده‌اند، نمی‌توان سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله تلقی نمود (برعکس برخی کشورها مانند استرالیا که صرف قرار گرفتن آنها در فهرست بورس اوراق بهادار، ملاک شناخت آن به‌عنوان سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله تلقی می‌شود)، بلکه استاندارد ۱۵، جهت شناخت یک سرمایه‌گذاری به‌عنوان سریع‌المعامله به جای قرار گرفتن یا نگرفتن در فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، دو معیار فوق‌الارائه نموده است که در صورت احراز می‌توان آن سرمایه‌گذاری را سریع‌المعامله دانست. در عمل بسیار اتفاق می‌افتد که نام شرکتی در فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار می‌باشد، اما مدت‌ها سهام آن مورد معامله قرار نمی‌گیرد. لذا قیمت تابلوی بورس منعکس‌کننده ارزش معاملاتی واقعی آن نیست.

سایر سرمایه‌گذاری‌ها

شامل سرمایه‌گذاری‌هایی است که به صورت خرید سهام سایر واحدهای تجاری و یا سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت بانکی می‌باشد. لازم به ذکر است سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار می‌تواند در قالب کوتاه‌مدت یا بلندمدت طبقه‌بندی شود. بنابراین سریع‌المعامله بودن ارتباطی با طبقه‌بندی سرمایه‌گذاری در قالب کوتاه مدت یا بلند مدت ندارد.

نکته

باید توجه داشت روش حسابداری سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت تحت تأثیر سریع‌المعامله بودن قرار می‌گیرد ولی در مورد سرمایه‌گذاری بلندمدت، تعیین روش حسابداری ارتباطی به ویژگی سریع‌المعامله بودن ندارد.

حسابداری تحصیل سرمایه‌گذاری‌ها

فعالیت

آیا تحصیل (خرید) سرمایه‌گذاری‌ها رویداد مالی است؟ آیا می‌تواند در معادل حسابداری اثرگذار باشد؟ توضیح دهید.

هر نوع سرمایه‌گذاری (چه کوتاه‌مدت و چه بلندمدت) در تاریخ تحصیل به بهای تمام شده در حساب‌ها ثبت می‌شود. بهای تمام شده عبارت است از بهای خرید به اضافه کارمزد کارگزار، حق‌الزحمه مشاور و سایر مخارج مستقیمی که برای تحصیل سرمایه‌گذاری صرف می‌شود.

اگر سرمایه‌گذاری در سهام به صورت نقد خریداری و تحصیل شود، در این صورت برای ثبت این رویداد، حساب سرمایه‌گذاری در دارایی مورد نظر بدهکار و حساب موجودی نقد بستانکار می‌گردد.

اگر سرمایه‌گذاری در سهام در قبال واگذاری دارایی‌های غیر نقد از جمله زمین، ساختمان و... باشد، بهای تمام شده سرمایه‌گذاری معادل ارزش منصفانه دارایی واگذار شده خواهد بود. البته چنانچه ارزش منصفانه سرمایه‌گذاری تحصیل شده با سهولت بیشتری قابل تعیین باشد، ارزش منصفانه سرمایه‌گذاری تحصیل شده به عنوان بهای تمام شده آن خواهد بود. برای ثبت این رویداد، حساب سرمایه‌گذاری در سهام مورد نظر بدهکار و حساب زمین یا ساختمان یا ... بستانکار می‌گردد.

❖ مثال

شرکت ایران در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد هزار سهم عادی ۲۰۰۰۰ ریالی شرکت

تهران (غیربورسی) را از قرار هر سهم ۳۶۰۰ ریال خریداری نمود و مبلغ ۴۰'۰۰۰ ریال بابت کارمزد کارگزار و ۶۰'۰۰۰ ریال بابت حق الزحمه مشاور مالی پرداخت نمود.

مطلوب است:

انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه و دفتر کل به شکل T

بهای خرید سرمایه گذاری $10000 \times 3600 = 36000000$

بهای تمام شده سرمایه گذاری $36000000 + 400000 + 600000 = 37000000$

۹۶/۰۱/۰۱: سرمایه گذاری کوتاه مدت - سایر سرمایه گذاری ها ۳۷۰۰'۰۰۰

۳۷۰۰'۰۰۰ موجودی نقد - بانک

سرمایه گذاری کوتاه مدت

۳۷۰۰'۰۰۰

به نظر شما یک فرد سرمایه‌گذار از سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها چه درآمدهایی می‌تواند کسب کند؟

فعالیت

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها در طول مدت نگهداری آنها

حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها در طول مدت نگهداری آنها شامل دریافت سود سهام و سود یا زیان ناشی از نوسانات قیمت بازار می‌باشد که در ادامه به تشریح آن پرداخته می‌شود.

دریافت سود سهام

در طول مدتی که سرمایه‌گذاری در اختیار واحد تجاری است ممکن است سود سهام بابت سرمایه‌گذاری انجام شده از شرکت سرمایه‌پذیر دریافت شود. درآمد (سود) حاصل از سرمایه‌گذاری در سهام در هنگام تصویب مجمع عمومی شرکت سرمایه‌پذیر شناسایی می‌شود. به عبارت دیگر ممکن است این سود به صورت نقدی یا غیرنقدی یا سود سهمی بین صاحبان سهام توزیع گردد که در این صورت در تاریخ تصویب سود می‌بایست درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری در حساب‌ها ثبت شود.

انواع سود سهام

۱ سود سهام نقدی: متداول ترین نوع سود سهام قابل توزیع بین سهامداران، سود نقدی می باشد. در این ارتباط به عنوان حسابدار لازم است به سه مقطع تاریخی توجه نماییم.

الف) تاریخ پیشنهاد سود سهام توسط هیئت مدیره: چنانچه سود سهام پیشنهادی توسط هیئت مدیره به مجمع عمومی عادی وجود داشته باشد، تاریخ پیشنهاد مذکور همان تاریخ ترازنامه است. در چنین مواردی هیچ گونه ثبتی در دفاتر انجام نمی شود، بلکه موضوع در یادداشت های توضیحی همراه صورت های مالی افشا می گردد.

ب) تاریخ تصویب سود سهام توسط مجمع عمومی عادی: در زمان تصویب سود سهام می بایست ثبت زیر در دفاتر صورت گیرد:

سود انباشته xxx

سود سهام پرداختنی xxx

ج) تاریخ پرداخت سود سهام: همان طور که قبلاً گفته شد طبق ماده ۲۴۰ اصلاحیه قانون تجارت لازم است سود سهام تصویب شده توسط مجمع عمومی، حداکثر ظرف مدت ۸ ماه از تاریخ تصویب به سهامداران پرداخت شود، که در این صورت ثبت آن به شرح زیر است:

سود سهام پرداختنی xxx

موجودی نقد xxx

❁ مثال

سود سهام پیشنهادی هیئت مدیره شرکت سهامی آلفا برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۴/۱۲/۲۹ مبلغ ۸۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال است. مجمع عمومی عادی صاحبان سهام در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۸ تشکیل و پرداخت مبلغ ۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال سود نقدی را تصویب نمود. این سود در تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۸ پرداخت گردید. **مطلوب است:** انجام ثبت های لازم

۱۳۹۴/۱۲/۲۹ - ثبتی ندارد. فقط در یادداشت های توضیحی افشا می شود.

۱۳۹۵/۳/۱۸ - سود انباشته ۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰

سود سهام پرداختنی ۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰

تصویب سود سهام توسط مجمع عمومی عادی

۱۳۹۵/۱۱/۱۸ - سود سهام پرداختنی ۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰

موجودی نقد - بانک ۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰

پرداخت سود سهام نقدی

۲ سود سهام غیرنقدی: در برخی موارد ممکن است شرکت سهامی به

دلیل کمبود نقدینگی، سود سهام را به شکل دارایی‌های غیر نقدی (مانند موجودی کالا) بین صاحبان سهام توزیع نماید. در چنین مواردی شرکت سهامی باید دارایی غیر نقد را در تاریخ اعلام سود، بر اساس ارزش متعارف آن ارزیابی نماید و تفاوت بین ارزش دفتری و ارزش متعارف دارایی غیرنقد را به‌عنوان سود یا زیان حاصل از واگذاری دارایی‌ها شناسایی و در دفاتر ثبت نماید.

❖ مثال

با توجه به اطلاعات مثال قبل و با فرض اینکه مجمع عمومی صاحبان سهام، به دلیل کمبود نقدینگی در شرکت آزمایش، تصویب نماید که موجودی کالای مازاد بر نیاز شرکت را بین سهامداران توزیع کند و چنانچه در تاریخ تشکیل مجمع عمومی، ارزش دفتری موجودی کالا مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰،۰۰۰ ریال و ارزش بازار آن مبلغ ۱۲۰۰۰۰۰۰،۰۰۰ ریال باشد.

مطلوب است: ارائه ثبت‌های لازم

۱۳۹۴/۱۲/۲۹ - ثبتی ندارد. فقط در یادداشت‌های توضیحی افشا می‌شود.

۱۳۹۵/۳/۱۸ - سود انباشته ۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰

۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰ سود سهام پرداختنی

تصویب سود سهام توسط مجمع عمومی عادی

۱۳۹۵/۳/۱۸ - موجودی کالا ۲۰،۰۰۰،۰۰۰

۲۰،۰۰۰،۰۰۰ سود حاصل از واگذاری دارایی‌ها

ثبت سود ناشی از ارزیابی موجودی کالا

۱۳۹۵/۱۱/۱۸ - سود سهام پرداختنی ۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰

۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰ موجودی کالا

توزیع سود سهام غیرنقدی

نکته

در فاصله بین تاریخ تصویب سود سهام به‌صورت غیرنقد و توزیع آن بین سهامداران ممکن است هرگونه افزایش یا کاهش در ارزش بازار دارایی‌های غیرنقدی قابل واگذاری بین سهامداران به وجود بیاید که در این صورت این افزایش یا کاهش ارزش متوجه سهامداران بوده و از این بابت ثبتی در دفاتر شرکت انجام نمی‌گیرد.

۳ **سود سهمی:** که در ادامه به تشریح آن پرداخته می‌شود.

مجمع عمومی بالاترین رکن هر شرکت سهامی است و از اجتماع صاحبان سهام برای تصمیم‌گیری درباره امور شرکت تشکیل می‌شود. طبق ماده

۷۳ قانون تجارت مجامع عمومی شرکت‌ها عبارت‌اند از:

۱ مجمع عمومی مؤسس

این مجمع از اجتماع مؤسسين شرکت تشکیل می‌شود و وظایف آن به شرح زیر است:

- الف) رسیدگی به گزارش پذیره‌نویسی و تصویب آن
- ب) تصویب طرح اساسنامه و در صورت لزوم اصلاح آن
- ج) انتخاب اولین مدیران و بازرسان شرکت
- د) تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی‌های شرکت تا تشکیل اولین مجمع عمومی عادی

تشکیل مجمع عمومی مؤسس در شرکت‌های سهامی خاص الزامی نیست.

نکته

۲ مجمع عمومی عادی

مجمعی است که با حضور سهامداران سالی یک بار و در زمانی که در اساسنامه پیش‌بینی شده، تشکیل می‌شود و وظایف آن به قرار زیر است:

- الف) رسیدگی به ترازنامه و حساب سود و زیان پس از استماع گزارش هیئت‌مدیره و بازرسان شرکت
- ب) تصویب صورت‌های مالی شرکت و تصویب میزان سود قابل تقسیم بین سهامداران

ج) انتخاب مدیران و بازرسان و تعیین حق‌الزحمه آنها
د) تعیین روزنامه کثیرالانتشار جهت درج آگهی‌های شرکت.

نکته اول: به‌طور کلی مجمع عمومی عادی می‌تواند نسبت به کلیه امور شرکت به جز آنچه در صلاحیت مجمع عمومی مؤسس و فوق‌العاده است، تصمیم‌گیری نماید.

نکته دوم: همان‌طور که اشاره شد مجمع عمومی عادی سالی یک بار تشکیل می‌شود اما چنانچه موارد قابل طرح و تصویب در مجمع عمومی عادی سالانه، پس از برگزاری مجمع مذکور پیش‌آید (مثلاً فوت یکی از اعضای موظف هیئت‌مدیره یا انتخاب بازرسان قانونی جدید)، لازم است مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده تشکیل و تصمیم‌گیری در این خصوص انجام گیرد.

۳ مجمع عمومی فوق‌العاده

مجمعی است که در موارد لازم برای اتخاذ تصمیم نسبت به اموری که تصویب

آن در صلاحیت مجمع عمومی عادی نیست، تشکیل می‌شود و وظایف آن عبارت‌اند از:

الف) تصویب افزایش یا کاهش سرمایه

ب) تغییر در مفاد اساسنامه

ج) تصویب انحلال شرکت قبل از موعد مقرر در اساسنامه

د) تغییر نوع شرکت

مثال

با توجه به اطلاعات مثال قبل، چنانچه مجمع عمومی عادی سالانه شرکت تهران در تاریخ ۱۳۹۷/۳/۱۸ اقدام به تصویب سود سهام نقدی به مبلغ هر سهم ۴۰۰ ریال نماید و این سود در تاریخ ۱۳۹۷/۷/۲۵ به صاحبان سهام پرداخت شود،

مطلوب است: انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه و دفتر کل به شکل T

سود سهام قابل دریافت $10000 \times 400 = 4000000$

۹۷/۳/۱۸: حساب‌های دریافتی - سود سهام دریافتی ۴۰۰'۰۰۰

۴۰۰'۰۰۰ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها

تصویب سود سهام به مبلغ ۴۰۰ ریال برای هر سهم

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها		حساب‌های دریافتی	
۳/۱۸	۴۰۰'۰۰۰	۴۰۰'۰۰۰	۳/۱۸

۹۷/۷/۲۵: موجودی نقد ۴۰۰'۰۰۰

۴۰۰'۰۰۰ حساب‌های دریافتی - سود سهام دریافتی

دریافت سود سهام شرکت تهران

حساب‌های دریافتی

۷/۲۵	۴۰۰'۰۰۰	۴۰۰'۰۰۰
------	---------	---------

سود سهمی (سهام جایزه)

در برخی مواقع شرکت سرمایه‌پذیر به منظور حفظ نقدینگی به جای پرداخت سود نقدی، اقدام به توزیع سود سهمی (سهام جایزه) بین سهامداران خود می‌نماید.

سود سهمی سودی است که به صورت سهام از محل سود انباشته، صرف سهام و یا اندوخته‌ها (به استثنای اندوخته قانونی) به نسبت تعداد سهام قبل از تصویب سود سهمی بین سهامداران توزیع می‌گردد. به عبارت دیگر توزیع سود سهمی همان افزایش سرمایه از محل سود انباشته یا صرف سهام یا اندوخته‌ها است.

❁ مثال

سود سهام پیشنهادی هیئت مدیره شرکت سهامی آزمایش برای سال مالی منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ مبلغ ۱۲۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال است. مجمع عمومی عادی صاحبان سهام در تاریخ ۱۳۹۷/۳/۱۸ تشکیل و سود سهمی به میزان ۳۰٪ را از محل سود انباشته تصویب می‌نماید تا سرمایه شرکت از مبلغ ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال به ۵۲۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال افزایش یابد و افزایش سرمایه مذکور در تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۸ در اداره ثبت شرکت‌ها به ثبت رسیده باشد.

مطلوب است:

انجام ثبت‌های لازم در دفاتر سرمایه‌گذار و سرمایه‌پذیر.

دفاتر سرمایه‌گذار

ثبتي در دفاتر سرمایه‌گذار صورت نمی‌گیرد و فقط تعداد سهام در اختیار سرمایه‌گذار افزایش می‌یابد و در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی گزارش می‌شود.

نکته

دریافت سود سهمی یا سهام جایزه موجب تغییر در مبلغ دفتری سرمایه‌گذاری نمی‌شود، بلکه به دلیل افزایش تعداد کل سهام، مبلغ دفتری هر سهم کاهش می‌یابد. علت این امر آن است که دریافت سود سهمی منجر به ورود وجه نقد یا دارایی‌های دیگر به واحد سرمایه‌گذار نمی‌شود و بر عناصر معادله حسابداری تأثیری ندارد. به بیان دیگر، واحد سرمایه‌گذار با دریافت سود سهمی نمی‌تواند درآمد سرمایه‌گذاری شناسایی نماید و یا بهای تمام شده سرمایه‌گذاری را افزایش دهد. با توجه به این موضوع دریافت سود سهمی تنها باعث افزایش تعداد سهام در سرمایه‌گذاری مربوط گردیده و مبلغ دفتری هر سهم را کاهش می‌دهد.

دفاتر سرمایه پذیر

۱۳۹۶/۱۲/۲۹ - ثبتی ندارد. فقط در یادداشت‌های توضیحی افشا می‌شود.	۱۳۹۷/۳/۱۸ - سود انباشته
۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	سود سهمی قابل توزیع
۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	تصویب سود سهمی توسط مجمع
۱۳۹۷/۱۱/۱۸ - سود سهمی قابل توزیع	سرمایه - سهام عادی
۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	توزیع سود سهمی (سهام جایزه)

ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در پایان سال مالی

سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت می‌بایست در پایان دوره مالی به یکی از دو روش زیر ارزیابی و در ترازنامه منعکس شود:

روش ارزش بازار برای سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله یا خالص ارزش فروش برای سایر سرمایه‌گذاری‌ها

هنگامی که واحد تجاری دارای سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت سریع‌المعامله باشد و روش ارزش بازار برای سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله مورد استفاده قرار می‌گیرد، می‌بایست ارزش دفتری سرمایه‌گذاری مورد نظر را با ارزش بازار آن مورد مقایسه قرار داد و اختلاف بین این دو ارزش را در حساب‌ها ثبت نمود. چنانچه واحد تجاری دارای سایر سرمایه‌گذاری‌ها باشد و از روش خالص ارزش فروش برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت استفاده نماید، در این صورت می‌بایست ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌ها را با خالص ارزش فروش آن در تاریخ ارزیابی، مورد مقایسه قرار داد و کاهش ارزش سرمایه‌گذاری را در حساب‌ها ثبت کرد.

مثال ❁

شرکت بهرام اوراق سهام زیر را در ۱۳۹۶/۰۵/۱۵ خریداری نموده است.

تعداد سهام	نام شرکت	بهای تمام شده	ارزش بازار / خالص ارزش فروش در پایان سال
۱۰'۰۰۰	شرکت کیوان	۳۴'۵۰۰'۰۰۰	۳۷'۰۰۰'۰۰۰
۲۰۰'۰۰۰	شرکت مریخ	۱۲۵'۰۰۰'۰۰۰	۱۰۹'۵۰۰'۰۰۰
۱۰'۰۰۰	شرکت عطارد	۷۴'۲۵۰'۰۰۰	۸۸'۷۵۰'۰۰۰

در تاریخ تحویل، مدیریت شرکت بهرام سه نوع سهام را برای اهداف معاملاتی خریداری نموده و سرمایه‌گذاری‌های ذکر شده حائز معیارهای سرمایه‌گذاری بلند مدت نیستند. شرکت کیوان و شرکت عطارد از جمله شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بوده و حائز معیارهای سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار می‌باشند. شرکت مریخ هر چند جزء شرکت‌های پذیرفته شده در بورس است، اما به دلیل عدم احراز شرایط لازم جهت شناخت به‌عنوان سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در زمره سایر سرمایه‌گذاری‌های جاری شرکت محسوب می‌گردد و خالص ارزش فروش آن در پایان سال تعیین شده است. شرکت بهرام، سرمایه‌گذاری‌های جاری سریع‌المعامله در بازار را به ارزش بازار و سایر سرمایه‌گذاری‌های جاری را به روش خالص ارزش فروش ارزیابی می‌کند.

مطلوب است:

ارائه ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت بهرام.

۱۳۹۶/۰۵/۱۵: سرمایه‌گذاری‌های جاری ۱۰۸'۷۵۰'۰۰۰

۱۰۸'۷۵۰'۰۰۰ موجودی نقد

خرید سهام شرکت کیوان و عطارد به‌صورت نقد

۱۳۹۶/۰۵/۱۵: سرمایه‌گذاری‌های جاری ۱۲۵'۰۰۰'۰۰۰

۱۲۵'۰۰۰'۰۰۰ موجودی نقد

خرید سهام شرکت مریخ به‌صورت نقد

افزایش ارزش سهام شرکت کیوان $۳۷'۰۰۰'۰۰۰ - ۳۴'۵۰۰'۰۰۰ = ۲'۵۰۰'۰۰۰$

افزایش ارزش سهام شرکت عطارد $۸۸'۷۵۰'۰۰۰ - ۷۴'۲۵۰'۰۰۰ = ۱۴'۵۰۰'۰۰۰$

افزایش ارزش پورتهوی ۱۷'۰۰۰'۰۰۰

۱۳۹۶/۱۲/۲۹: سرمایه‌گذاری‌های جاری ۱۷'۰۰۰'۰۰۰

۱۷'۰۰۰'۰۰۰ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها

ثبت افزایش ارزش سهام شرکت کیوان و عطارد

کاهش ارزش سهام شرکت مریخ $۱۰۹'۵۰۰'۰۰۰ - ۱۲۵'۰۰۰'۰۰۰ = ۱۵'۵۰۰'۰۰۰$

۱۳۹۶/۱۲/۲۹: هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۱۵'۵۰۰'۰۰۰
سرمایه‌گذاری‌های جاری
ثبت کاهش ارزش سهام شرکت مریخ
۱۵'۵۰۰'۰۰۰

روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش

در این روش بهای تمام شده سرمایه‌گذاری با خالص ارزش فروش سرمایه‌گذاری مورد نظر مقایسه می‌شود. برای محاسبه خالص ارزش سرمایه‌گذاری از دستور زیر استفاده می‌نماییم:

هزینه‌های مربوط به فروش - ارزش فروش در بازار = خالص ارزش فروش

نه سود داریم نه زیان \Rightarrow بهای تمام شده سرمایه‌گذاری = خالص ارزش فروش: اگر ثبت نمی‌شود \Rightarrow سود داریم \Rightarrow بهای تمام شده سرمایه‌گذاری $>$ خالص ارزش فروش: اگر ثبت می‌شود \Rightarrow زیان داریم \Rightarrow بهای تمام شده سرمایه‌گذاری $<$ خالص ارزش فروش: اگر

بنابراین فقط برای حالت سوم باید ثبت زیر را انجام داد:

××× هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

××× ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

اگر در سال مالی بعد از خرید سرمایه‌گذاری، بهای تمام شده آن از مبلغ خالص ارزش فروش بیشتر باشد، ذخیره قابل ثبت در حساب‌ها، اختلاف بین مبلغ تفاوت بین بهای تمام شده و خالص ارزش فروش با مانده ذخیره سال قبل خواهد بود و ثبت آن به صورت زیر می‌باشد:

××× هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

××× ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

اما چنانچه در سال مالی بعد از خرید سرمایه‌گذاری، بهای تمام شده از مبلغ خالص ارزش فروش آن کمتر باشد، ذخیره قابل برگشت از حساب‌ها، اختلاف بین بهای تمام شده سرمایه‌گذاری و مانده ذخیره سال قبل خواهد بود. به عبارت دیگر، اختلاف بین دو مبلغ مذکور از مانده حساب ذخیره کسر می‌شود و ثبت آن به صورت زیر است:

××× ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری

××× درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها

مثلاً اگر بهای تمام شده سرمایه‌گذاری در سهام یک شرکت ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریال و ارزش بازار آن در پایان سال اول ۷۰۰'۰۰۰ ریال، در پایان سال دوم ۵۰۰'۰۰۰

ریال، در پایان سال سوم ۶۰۰'۰۰۰ ریال و در پایان سال چهارم ۱'۰۵۰'۰۰۰ ریال باشد، نحوه برخورد با این رویدادها به شرح جدول زیر است:

بهای تمام شده	ارزش بازار	تفاوت	مبلغ ذخیره لازم	مبلغ ذخیره انباشته	
۱'۰۰۰'۰۰۰	۷۰۰'۰۰۰	(۳۰۰'۰۰۰)	۳۰۰'۰۰۰	۳۰۰'۰۰۰	سال اول
۱'۰۰۰'۰۰۰	۵۰۰'۰۰۰	(۵۰۰'۰۰۰)	۲۰۰'۰۰۰	۵۰۰'۰۰۰	سال دوم
۱'۰۰۰'۰۰۰	۶۰۰'۰۰۰	(۴۰۰'۰۰۰)	(۱۰۰'۰۰۰)	۴۰۰'۰۰۰	سال سوم
۱'۰۰۰'۰۰۰	۱'۰۵۰'۰۰۰	۵۰'۰۰۰	(۴۰۰'۰۰۰)	-	سال چهارم

❁ مثال

شرکت ایران در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد هزار سهم عادی ۲۰۰۰ ریالی شرکت تهران را از قرار هر سهم ۳'۷۰۰ ریال خریداری نمود. با فرض اینکه در پایان سال مالی ۱۳۹۶ ارزش فروش سهام شرکت تهران برای هر سهم مبلغ ۳'۸۰۰ ریال باشد.

مطلوب است:

محاسبه ذخیره لازم در حسابها و ثبت مربوط به آن در دفتر روزنامه. از آنجا که بهای تمام شده سرمایه‌گذاری از خالص ارزش فروش آن بیشتر است بنابراین نیازی به محاسبه ذخیره کاهش ارزش نیست و ثبتی ندارد.

❁ مثال

با توجه به اطلاعات مثال قبل و با فرض اینکه خالص ارزش فروش هر سهم شرکت تهران در پایان سال ۱۳۹۷ مبلغ ۳'۳۰۰ ریال برای هر سهم باشد.

مطلوب است: محاسبه ذخیره کاهش ارزش قابل ثبت در حسابها.

$$\text{خالص ارزش فروش تهران} = ۳'۳۰۰ \times ۱۰۰۰ = ۳'۳۰۰'۰۰۰$$

$$\text{ذخیره کاهش ارزش قابل ثبت} = ۳'۳۰۰'۰۰۰ - ۳'۷۰۰'۰۰۰ = ۴۰۰'۰۰۰$$

$$۹۷/۱۲/۲۹: \text{هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاریها} = ۴۰۰'۰۰۰$$

$$\text{ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاریها} = ۴۰۰'۰۰۰$$

ثبت هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری در سهام شرکت تهران

❁ مثال

با توجه به اطلاعات مثال قبل و با فرض اینکه خالص ارزش فروش سهام شرکت تهران در تاریخ ۹۸/۱۲/۲۹ مبلغ ۳'۲۰۰ ریال برای هر سهم باشد و چنانچه خالص ارزش فروش هر سهم شرکت تهران در تاریخ ۹۹/۱۲/۲۹ مبلغ ۳'۵۰۰ ریال باشد.

مطلوب است:

الف) محاسبه ذخیره قابل ثبت در حساب‌ها در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸

ب) ارائه ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت ایران

$$۱۰۰۰ \times ۳۲۰۰ = ۳۲۰۰۰۰۰ \quad ۳۷۰۰۰۰۰ - ۳۲۰۰۰۰۰ = ۵۰۰۰۰۰$$

$$۴۰۰۰۰۰ - ۵۰۰۰۰۰ = (۱۰۰۰۰۰) \text{ ثبت قابل ثبت}$$

$$۱۰۰۰۰۰ \quad \text{هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها} \quad ۹۷/۱۲/۲۹$$

$$۱۰۰۰۰۰ \quad \text{ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها}$$

$$۲۵۰۰ \times ۱۰۰۰ = ۳۵۰۰۰۰۰$$

$$۳۷۰۰۰۰۰ - ۳۵۰۰۰۰۰ = ۲۰۰۰۰۰$$

$$۵۰۰۰۰۰ - ۲۰۰۰۰۰ = ۳۰۰۰۰۰$$

$$۳۰۰۰۰۰ \quad \text{ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها} \quad ۹۸/۱۲/۲۹$$

$$۳۰۰۰۰۰ \quad \text{درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها}$$

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری

۹۶/۱۲/۲۹	۴۰۰۰۰۰	
۹۷/۱۲/۲۹	۱۰۰۰۰۰	
۹۸/۱۲/۲۹	۵۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰
	<u>۲۰۰۰۰۰</u>	

سبد سهام (پورتفوی)

همه تخم مرغ‌ها را در یک سبد نگذاریم.

نکته

فعالیت

یک شرکت سرمایه‌گذار تمام وجه نقد مازاد خود را فقط در سهام یک شرکت سرمایه‌پذیر سرمایه‌گذاری کرده است. شرکت سرمایه‌گذار می‌توانست وجه نقد خود را در سهام چند شرکت نیز سرمایه‌گذاری کند. به نظر شما کدام روش سرمایه‌گذاری دارای خطر کمتری می‌باشد؟

مجموعه‌ای از سهام‌هایی هستند که در تاریخ‌های مختلف خریداری شده و توسط سرمایه‌گذار نگهداری شده‌اند. هدف از سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها، افزایش درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری می‌باشد. درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری می‌تواند به صورت دریافت سود سهام یا افزایش قیمت سهام باشد. در این مورد سرمایه‌گذار دو عامل را مورد توجه قرار می‌دهد تا به این هدف دست یابد:

- تنوع بخشی به سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های مختلف سبد سرمایه‌گذاری
- وزن سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های مختلف در سبد سرمایه‌گذاری
در مواردی که واحد تجاری دارای پورتفوی سرمایه‌گذاری است تک تک اقسام سرمایه‌گذاری موجود در پورتفوی از نظر مقایسه بهای تمام شده با خالص ارزش فروش، به صورت جداگانه مورد بررسی قرار نمی‌گیرد، بلکه سر جمع بهای تمام شده اقسام موجود در پورتفوی با سر جمع خالص ارزش فروش اقسام متناظر مورد مقایسه قرار می‌گیرد و ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها محاسبه می‌شود.

هدف از تشکیل سبد سهام، تقسیم کردن ریسک سرمایه‌گذاری بین چند سهم می‌باشد. به عبارت دیگر، با ایجاد مجموعه سرمایه‌گذاری، سود یک سهم می‌تواند زیان سهم دیگر را جبران کند. مجموعه سرمایه‌گذاری (Portfolio) مجموعه‌ای از اوراق بهادار متفاوت است. این اوراق هر کدام دارای بازده و ریسک جداگانه‌ای می‌باشند. به مجموعه سرمایه‌گذاری، پورتفولیو، سرمایه‌گذاری و یا پورتفوی گفته می‌شود.

بازده یک مجموعه سرمایه‌گذاری میانگین موزون بازده سهام مختلف است که برای محاسبه بازده کل باید درصد سرمایه‌گذاری در سهم‌های مختلف در پورتفوی را در بازده هر یک از سهم‌های مربوط نمود.

ریسک یک مجموعه سرمایه‌گذاری، از دو قسمت تشکیل می‌شود، ریسک سیستماتیک و ریسک غیرسیستماتیک. با ایجاد تنوع در یک مجموعه سرمایه‌گذاری، ریسک کل کاهش می‌یابد. این کاهش ریسک، در ریسک غیرسیستماتیک ایجاد می‌شود یعنی با ایجاد تنوع، ریسک غیرسیستماتیک کاهش می‌یابد.

مثال

اطلاعات زیر مربوط به سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت می‌باشد. سرمایه‌گذاری‌های مذکور به عنوان سرمایه‌گذاری‌های سریع‌المعامله در بازار تلقی شده و شرکت برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش استفاده می‌نماید.

نام شرکت سرمایه پذیر	بهای تمام شده	خالص ارزش فروش
شرکت کیهان	۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰	۱۲۳'۰۰۰'۰۰۰
شرکت جهان	۲۳۰'۰۰۰'۰۰۰	۲۰۱'۰۰۰'۰۰۰
شرکت آسیا	۳۱۲'۵۰۰'۰۰۰	۳۰۲'۰۰۰'۰۰۰
شرکت ایران	۷۴'۲۰۰'۰۰۰	۸۲'۴۰۰'۰۰۰
جمع	۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰	۷۰۸'۴۰۰'۰۰۰

مطلوب است:

الف) انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۹
 ب) چنانچه در پورتفوی جدید بهای تمام شده و خالص ارزش فروش مجموع سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت به ترتیب مبالغ ۸۲۰'۰۰۰'۰۰۰ و ۸۰۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۲۹ باشد، ثبت لازم در دفتر روزنامه را ارائه نمایید.
 ج) اگر در پورتفوی جدید بهای تمام شده و خالص ارزش فروش مجموع سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ به ترتیب ۶۵۷'۰۰۰'۰۰۰ ریال خالص و ارزش فروش آنها ۶۴۷'۰۰۰'۰۰۰ ریال باشد، ثبت لازم در دفتر روزنامه را ارائه کنید.

سرمایه‌گذاری کوتاه مدت

۱۰۰'۰۰۰'۰۰۰
۲۳۰'۰۰۰'۰۰۰
۳۱۲'۵۰۰'۰۰۰
۷۴'۲۰۰'۰۰۰
۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰

الف) ذخیره لازم در سال ۱۳۹۷ = (۸۳۰۰'۰۰۰) - ۷۱۶'۷۰۰'۰۰۰ = ۷۰۸'۴۰۰'۰۰۰
 ۹۶/۱۲/۲۹: هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۸۳۰۰'۰۰۰
 ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۸۳۰۰'۰۰۰
 ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۸۳۰۰'۰۰۰	۸۳۰۰'۰۰۰

ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت قابل انعکاس در ترازنامه سال ۱۳۹۶
 $7167000000 - 830000000 = 7084000000$

(ب) ذخیره لازم در سال ۱۳۹۷ $8040000000 - 1600000000 = 1600000000$

ذخیره قابل ثبت در سال ۱۳۹۷ $1600000000 - 830000000 = 770000000$

۹۷/۱۲/۲۹: هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها 770000000
 ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها 770000000

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
770000000	770000000

ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت قابل انعکاس در ترازنامه سال ۱۳۹۷
 $8200000000 - 1600000000 = 8040000000$

(ج) ذخیره لازم در سال ۱۳۹۸

$6470000000 - 6570000000 = (1000000000)$

۹۸/۱۲/۲۹: ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها 600000000
 درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها 600000000

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها	ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
600000000	600000000

ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت قابل انعکاس در ترازنامه سال ۱۳۹۸
 $6570000000 - 1000000000 = 6470000000$

ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت در پایان سال مالی

سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت می‌بایست در پایان دوره مالی به یکی از دو روش زیر ارزیابی و در ترازنامه منعکس شود:

بهای تمام شده پس از کسر ذخیره کاهش دائمی در ارزش
 منظور از کاهش دائمی در ارزش، کاهشی است که انتظار بازیافت آن در بلندمدت نمی‌رود. در این روش ارزیابی سرمایه‌گذاری باید بر مبنای تک تک اقلام سرمایه‌گذاری انجام شود و از این‌رو، ذخیره کاهش ارزش بر مبنای تک تک اقلام سرمایه‌گذاری‌ها تعیین می‌شود.

مثال

شرکت ستاره در ۱۵ شهریور ۱۳۹۶ برای اهداف بلندمدت اقدام به سرمایه‌گذاری‌های زیر می‌کند.

ارزش بازار در پایان سال ۱۳۹۷	ارزش بازار در پایان سال ۱۳۹۶	بهای تمام شده	نام شرکت سرمایه‌پذیر
۷۴'۰۰۰'۰۰۰	۷۰'۰۰۰'۰۰۰	۷۵'۰۰۰'۰۰۰	شرکت ابوریحان
۸۱'۰۰۰'۰۰۰	۸۴'۰۰۰'۰۰۰	۸۲'۰۰۰'۰۰۰	شرکت خوارزمی
۷'۰۰۰'۰۰۰	۸'۰۰۰'۰۰۰	۶'۰۰۰'۰۰۰	شرکت رازی
۵۷'۰۰۰'۰۰۰	۵۸'۰۰۰'۰۰۰	۶۰'۰۰۰'۰۰۰	شرکت ابن سینا

با فرض اینکه روش حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها، بهای تمام شده پس از کسر ذخیره کاهش دائمی در ارزش باشد،

مطلوب است: ارائه ثبت‌های لازم.

۷۵'۰۰۰'۰۰۰	سرمایه‌گذاری بلندمدت - شرکت ابوریحان
۸۲'۰۰۰'۰۰۰	سرمایه‌گذاری بلندمدت - شرکت خوارزمی
۶'۰۰۰'۰۰۰	سرمایه‌گذاری بلندمدت - شرکت رازی
۶۰'۰۰۰'۰۰۰	سرمایه‌گذاری بلندمدت - شرکت ابن سینا
۲۲۳'۰۰۰'۰۰۰	موجودی نقد
	ثبت سرمایه‌گذاری بلندمدت در سهام شرکت‌ها

در پایان سال ۱۳۹۶ اگر ارزش سهام کمتر از بهای تمام شده باشد، کاهش ارزش محسوب شده و چنانچه این کاهش دائمی باشد، ثبت آن به شرح زیر خواهد بود:

۱۳۹۶/۱۲/۲۹:

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۷'۰۰۰'۰۰۰
ذخیره کاهش دائمی در ارزش سرمایه‌گذاری - شرکت خورشید ۵'۰۰۰'۰۰۰
ذخیره کاهش دائمی در ارزش سرمایه‌گذاری - شرکت ابن سینا ۲'۰۰۰'۰۰۰
ثبت کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌های شرکت ستاره

هزینه کاهش دائمی در ارزش سرمایه‌گذاری‌ها یک حساب سود و زیانی است. ذخیره کاهش ارزش نیز یک حساب دائمی است و در ترازنامه از مبلغ سرمایه‌گذاری کسر می‌شود.

ثبت‌های لازم در پایان سال ۱۳۹۷ با فرض آنکه کاهش ارزش رخ داده در سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها دائمی باشد به صورت زیر است:

۱۳۹۷/۱۲/۲۹:

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها - شرکت خورشید ۴'۰۰۰'۰۰۰
درآمد افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۴'۰۰۰'۰۰۰
ثبت برگشت از ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

۱۳۹۷/۱۲/۲۹:

هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها ۲'۰۰۰'۰۰۰
ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها - شرکت خوارزمی ۱'۰۰۰'۰۰۰
ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها - شرکت ابن سینا ۱'۰۰۰'۰۰۰
ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری‌ها

تجدید ارزیابی

در این روش، سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت بر اساس مبلغ تجدید ارزیابی در ترازنامه منعکس می‌شوند. در مباحث پیشرفته سرمایه‌گذاری در این مورد بیشتر آموزش خواهید دید.

بالا بودن نرخ تورم و نوسانات بازار ممکن است سبب شود که ترازنامه تنها منعکس‌کننده مجموعه‌ای ناهمگن از انواع دارایی‌ها باشد و در نتیجه خصوصیت کیفی مربوط بودن اطلاعات و نهایتاً مفید بودن آنها کاهش یابد. استفاده از ارزش‌های منصفانه برای اندازه‌گیری دارایی باعث می‌شود ارقام ترازنامه به واقعیت‌های اقتصادی نزدیک‌تر شود. ارزش منصفانه دارایی‌ها بر اساس شواهد بازار و توسط کارشناسان باصلاحیت حرفه‌ای تعیین می‌شود و در نتیجه مربوط بودن اطلاعات افزایش می‌یابد. البته اگر تجدید ارزیابی در دوره‌های بعدی تکرار نشود، کیفیت اطلاعات مربوط به ارقام تجدید ارزیابی شده کاهش می‌یابد. البته لازم است در خصوص تجدید ارزیابی، ضوابطی رعایت شود.

فروش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت

شرکت آلفا در سهام شرکت بتا سرمایه‌گذاری کرده است. اگر شرکت آلفا نیاز به منابع مالی داشته باشد می‌تواند سهام خریداری شده خود را بفروشد. در مورد سود یا زیان آن بحث کنید.

فعالیت

روش ارزیابی سرمایه‌گذاری نقش بسزایی در ثبت فروش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت دارد. چنانچه روش ارزیابی سرمایه‌گذاری ارزش بازار باشد، در هنگام فروش سرمایه‌گذاری لازم است هم بهای تمام شده سرمایه‌گذاری و هم ذخیره کاهش ارزش مربوط به آن از حساب‌ها خارج شود. چنانچه روش ارزیابی، اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش باشد صرفاً بهای تمام شده سرمایه‌گذاری واگذار شده از حساب‌ها خارج می‌شود. لازم است بدانیم که سرمایه‌گذاری واگذار شده به مبلغ خالص دریافتی یا قابل دریافت در حساب‌ها منعکس می‌شود. به عبارت دیگر مبلغ خالص دریافتی عبارت است از قیمت فروش منهای کارمزد کارگزار، مالیات فروش و حق‌الزحمه مشاوره. در این صورت (چنانچه از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌ها استفاده می‌شود) لازم است

خالص ارزش فروش با بهای تمام شده مورد مقایسه قرار گیرد. چنانچه بهای تمام شده کمتر از خالص ارزش فروش باشد، سود ناشی از واگذاری سرمایه‌گذاری وجود خواهد داشت و برعکس.

❖ مثال

شرکت گلپایگان سهام شرکت بهادران را در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۲۰ به مبلغ ۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال خریداری می‌کند (مبلغ ۳۰۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال آن ارزش سهام و ۶'۰۰۰'۰۰۰ ریال کارمزد کارگزار و ۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال حق‌الزحمه مشاور است). در تاریخ ۱۳۹۶/۱۱/۱۵، ۴۰٪ سهام شرکت بهادران به مبلغ ۱۴۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال به فروش می‌رسد که از این بابت مبلغ ۲'۸۰۰'۰۰۰ ریال کارمزد کارگزار و ۷۰۰'۰۰۰ ریال مالیات فروش و ۱'۵۰۰'۰۰۰ ریال حق‌الزحمه مشاوره می‌باشد.

مطلوب است:

انجام کلیه ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت گلپایگان با توجه به اینکه روش ارزیابی سرمایه‌گذاری‌ها در این شرکت اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش می‌باشد.

۱۳۹۵/۵/۲۰:

۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰ سرمایه‌گذاری کوتاه مدت

۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰ موجودی نقد

خرید سهام شرکت بهادران به صورت نقد

$$\frac{40}{100} \times 310'000'000 = 124'000'000$$

$$140'000'000 - 2'800'000 - 700'000 - 1'500'000 = 135'000'000$$

۱۳۹۶/۱۱/۱۵:

۱۳۵'۰۰۰'۰۰۰ موجودی نقد

۱۲۴'۰۰۰'۰۰۰ سرمایه‌گذاری کوتاه مدت

۱۱'۰۰۰'۰۰۰ سود حاصل از فروش سهام

فروش ۴۰٪ از سهام شرکت بهادران

سرمایه‌گذاری کوتاه مدت

۱۲۴'۰۰۰'۰۰۰

۳۱۰'۰۰۰'۰۰۰

سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت

فعالیت

به نظر شما هدف سرمایه‌گذار از سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت چیست؟ هدف منتشرکننده اوراق مشارکت از جذب منابع از طریق صدور اوراق مشارکت چیست؟

اوراق مشارکت نوعی اوراق بدهی است که واحدهای اقتصادی برای جذب منابع دیگران منتشر می‌نمایند. این اوراق دارای سررسید معین و نرخ سود تضمین شده می‌باشند. به عبارت دیگر سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت، به معنای اعطای وام به منتشرکننده اوراق مشارکت است. یعنی شرکت سرمایه‌گذار با خرید اوراق مشارکت، وجه نقد مازاد بر نیاز خود را برای مدت معینی در اختیار منتشرکننده این اوراق قرار داده و در طرح‌ها و پروژه‌های آن مشارکت می‌نماید و در مقابل از درآمد سود تضمین شده اوراق مذکور برخوردار می‌شود.

خرید اوراق مشارکت

برای ثبت خرید اوراق مشارکت می‌بایست بهای تمام شده آن محاسبه شود. بهای تمام شده اوراق مشارکت شامل تمام مخارج ضروری برای خرید این سرمایه‌گذاری‌هاست. بهای تمام شده اوراق مشارکت شامل قیمت اوراق به علاوه کارمزد و کمیسیون‌های مربوط به خرید این اوراق می‌باشد.

❁ مثال

شرکت گلستان در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ اقدام به خرید ۱۰۰ برگه اوراق مشارکت ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریالی شرکت بوستان به مبلغ ۱۰۵۰۰۰۰۰۰ ریال به علاوه ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال کارمزد نموده است. سررسید این اوراق ۵ ساله و نرخ سود تضمین شده آن ۱۵ درصد می‌باشد.

مطلوب است:

انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه شرکت گلستان.
۱۳۹۶/۰۱/۰۱:

۱۰۸'۰۰۰۰'۰۰۰	سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت
۱۰۸'۰۰۰۰'۰۰۰	موجودی نقد
	خرید ۱۰۰ برگ اوراق مشارکت شرکت بوستان

سود تضمین شده اوراق مشارکت

معمولاً پرداخت سود اوراق مشارکت توسط منتشرکننده تضمین می‌شود و این سود می‌تواند توسط سرمایه‌گذار در مقاطع زمانی و سررسیدهای سه ماهه، شش ماهه یا سالانه دریافت شود. این سود به‌عنوان درآمد واحد سرمایه‌گذار محسوب شده و در سررسید مشخص شده قابل ثبت می‌باشد.

مثال

در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد ۲۰۰ برگه اوراق مشارکت ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریالی شرکت گیلان خریداری شده است و سررسید این اوراق ۵ ساله و نرخ سود تضمین شده آن ۱۵ درصد می‌باشد که در مقاطع زمانی ۶ ماهه قابل دریافت می‌باشد. **مطلوب است:** انجام ثبت‌های لازم در تاریخ‌های ۱۳۹۶/۰۶/۳۱ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ در دفتر روزنامه شرکت سرمایه‌گذار.

$$200 \times 1'000'000 = 200'000'000$$

$$200'000'000 \times 15\% \times \frac{6}{12} = 7'500'000$$

۱۳۹۶/۰۶/۳۱:

موجودی نقد ۷'۵۰۰'۰۰۰

درآمد سود تضمین شده ۷'۵۰۰'۰۰۰

ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه اول

$$200'000'000 \times 15\% \times \frac{6}{12} = 7'500'000$$

در صورتی که پایان سال مالی شرکت سرمایه‌گذار ۱۳۹۶/۱۲/۲۹ باشد و سود تضمین شده شش ماهه دوم در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵ دریافت شود:

۱۳۹۶/۱۲/۲۹:

حساب‌های دریافتنی - سود تضمین شده اوراق مشارکت ۷'۵۰۰'۰۰۰

درآمد سود تضمین شده ۷'۵۰۰'۰۰۰

ثبت سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه دوم

نکته

شرکت سرمایه‌گذار طلب ناشی از درآمد سود تضمین شده را به‌عنوان حساب‌های دریافتنی در ترازنامه پایان سال خود گزارش می‌کند. درآمد سود تضمین شده نیز تحت عنوان سایر درآمدهای غیرعملیاتی در صورت سود و زیان شرکت سرمایه‌گذار گزارش می‌شود.

۱۳۹۷/۰۱/۰۵:

موجودی نقد
۷'۵۰۰'۰۰۰
حساب‌های دریافتی - سود تضمین شده اوراق مشارکت
۷'۵۰۰'۰۰۰
ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه دوم

فروش اوراق مشارکت

وقتی شرکت سرمایه‌گذار اوراق مشارکت را می‌فروشد، حساب سرمایه‌گذاری به میزان بهای تمام شده اوراق مشارکت بستانکار می‌شود و هرگونه تفاوت در خالص مبلغ فروش (قیمت فروش منهای حق الزحمه کارگزار) و بهای تمام شده اوراق مشارکت را به‌عنوان سود یا زیان حاصل از فروش اوراق ثبت می‌نماید.

مثال

بهای فروش اوراق مشارکت شرکت گیلان در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۵ بعد از دریافت سود تضمین شده ۲۰۷'۰۰۰'۰۰۰ ریال است. بهای تمام شده اوراق مشارکت ۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال و حق الزحمه فروش توسط کارگزار ۲'۰۰۰'۰۰۰ ریال می‌باشد. مطلوب است: ثبت فروش اوراق قرضه

۱۳۹۷/۰۱/۰۵:

موجودی نقد
۲۰۵'۰۰۰'۰۰۰
سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت
۲۰۰'۰۰۰'۰۰۰
سود حاصل از فروش اوراق مشارکت
۵'۰۰۰'۰۰۰
ثبت فروش اوراق مشارکت شرکت گیلان همراه با سود

شرکت سرمایه‌گذار سود یا زیان حاصل از فروش سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت را تحت عنوان سایر درآمدها یا هزینه‌های غیرعملیاتی در صورت سود و زیان گزارش می‌کند.

نکته

مثال

در تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ تعداد ۵۰ برگ اوراق مشارکت ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریالی ۱۰٪ به مبلغ ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال به‌علاوه ۱'۰۰۰'۰۰۰ ریال هزینه کارمزد خریداری می‌شود. سود تضمین شده هر ۶ ماه یک بار پرداخت می‌گردد. در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ تعداد ۲۰ برگ از اوراق مشارکت به مبلغ ۱۹'۰۰۰'۰۰۰ ریال به فروش رسیده و ۵۰۰'۰۰۰ ریال هزینه کارمزد پرداخت شده است.

مطلوب است:

انجام کلیه ثبت‌های لازم در تاریخ‌های ۱۳۹۶/۰۱/۰۱، ۱۳۹۶/۰۶/۳۱، ۱۳۹۶/۰۷/۰۱ و ۱۳۹۶/۱۲/۲۹.

۱۳۹۶/۰۱/۰۱:

سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت ۵۱'۰۰۰'۰۰۰
موجودی نقد ۵۱'۰۰۰'۰۰۰

خرید ۵۰ برگ اوراق مشارکت به صورت نقد
سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه اول $۲۵۰۰'۰۰۰ = ۱۰\% \times \frac{۵۰}{۱۲} \times ۵۰'۰۰۰'۰۰۰$

۱۳۹۶/۰۶/۳۱:

موجودی نقد ۲'۵۰۰'۰۰۰
درآمد سود تضمین شده ۲'۵۰۰'۰۰۰

ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت شش ماهه اول
بهای تمام شده ۲۰ برگ اوراق مشارکت فروش رفته $۲۰ \times ۲۰'۴۰۰'۰۰۰ = ۴۰۸'۰۰۰'۰۰۰$
وجه نقد دریافتی بابت فروش اوراق $۱۹'۰۰۰'۰۰۰ - ۵۰۰'۰۰۰ = ۱۸'۵۰۰'۰۰۰$

۱۳۹۶/۰۷/۰۱:

موجودی نقد ۱۸'۵۰۰'۰۰۰
زیان فروش اوراق مشارکت ۱'۹۰۰'۰۰۰
سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت ۲۰'۴۰۰'۰۰۰

ثبت فروش ۲۰ برگ اوراق مشارکت همراه با زیان
سود تضمین شده اوراق مشارکت در شش ماهه دوم $۱'۵۰۰'۰۰۰ = ۱۰\% \times \frac{۲۰}{۱۲} \times ۳۰'۰۰۰'۰۰۰$

۱۳۹۶/۱۲/۲۹:

حساب‌های دریافتی - سود تضمین شده دریافتی ۱'۵۰۰'۰۰۰
درآمد سود تضمین شده ۱'۵۰۰'۰۰۰
ثبت دریافت سود تضمین شده اوراق مشارکت شش ماهه دوم

فعالیت

اگر شما حسابدار یک شرکت باشید، با توجه به مطالب خوانده شده این فصل چگونه می‌توانید به‌عنوان مشاور سرمایه‌گذاری به شرکت سرمایه‌گذار کمک کنید؟

❁ تمرین‌ها

1 | اطلاعات مربوط به سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت شرکت نسرين که به‌عنوان سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار تلقی شده و به ارزش بازار ارزیابی می‌شوند، در پایان سال ۱۳۸۱ به شرح زیر است:

ارزش بازار	بهای تمام شده	
۴۴۰'۰۰۰	۴۰۰'۰۰۰	شرکت سحر
۴۸۰'۰۰۰	۵۰۰'۰۰۰	شرکت سپیده
<u>۹۲۰'۰۰۰</u>	<u>۹۰۰'۰۰۰</u>	جمع

مطلوب است:

الف) انجام ثبت لازم در دفتر روزنامه در تاریخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۹
 ب) با فرض اینکه نیمی از سهام سپیده در تاریخ ۱۳۸۲/۴/۲۰ به مبلغ ۲۵۵'۰۰۰ ریال به فروش برسد، ثبت لازم را در دفتر روزنامه انجام دهید.

❁ حل تمرین ۱

افزایش ارزش سهام شرکت سحر $440'000 - 400'000 = 40'000$
 کاهش ارزش سهام شرکت سپیده $480'000 - 500'000 = \underline{20'000}$
 ۲۰'۰۰۰

× ۱/۱۲/۲۹:

سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت
 درآمد افزایش ارزش سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ۲۰'۰۰۰
 ثبت افزایش ارزش پورتنفوی سرمایه‌گذاری
 ارزش بازار نیمی از سهام شرکت سپیده $480'000 \div 2 = 240'000$
 سود حاصل از فروش سهام شرکت سپیده $255'000 - 240'000 = 15'000$
 ۲۵۵'۰۰۰
 موجودی نقد × ۲/۰۴/۲۰:

سرمایه‌گذاری کوتاه مدت
 سود حاصل از فروش سرمایه‌گذاری
 ثبت فروش نیمی از سهام شرکت سپیده
 ۲۴۰'۰۰۰
 ۱۵'۰۰۰

۲ شرکت نسترن از سال ۱۳۸۱ شروع به سرمایه‌گذاری کوتاه مدت وجوه راكد خود در سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار نمود. اطلاعات مربوط به خرید و فروش سهام در این شرکت به شرح زیر است:

سال ۱۳۸۱:

- ۱ خرید تعداد ۲۰۰ سهم از سهام شرکت A به بهای تمام شده ۸۰۰'۰۰۰ ریال
- ۲ خرید تعداد ۳۰۰ سهم از سهام شرکت B به بهای تمام شده ۷۵۰'۰۰۰ ریال

سال ۱۳۸۲:

- ۱ دریافت مبلغ ۶۰'۰۰۰ ریال سود از شرکت A
- ۲ فروش کل سهام شرکت B به مبلغ خالص ۸۲۵'۰۰۰ ریال
- ۳ خرید تعداد ۲۵۰ سهم از سهام شرکت C به بهای تمام شده ۶۰۰'۰۰۰ ریال
- ۴ خرید تعداد ۱۵۰ سهم از سهام شرکت D به بهای تمام شده ۲۴۰'۰۰۰ ریال

سال ۱۳۸۳:

- ۱ دریافت مبلغ ۸۰'۰۰۰ ریال سود از شرکت A
- ۲ خرید تعداد ۲۰۰ سهم از سهام شرکت E به بهای تمام شده ۷۰۰'۰۰۰
- ۳ فروش کل سهام شرکت C به مبلغ خالص ۶۶۰'۰۰۰ ریال

سال ۱۳۸۴:

- ۱ فروش کل سهام شرکت A به مبلغ خالص ۷۹۰'۰۰۰ ریال
 - ۲ دریافت مبلغ ۴۵'۰۰۰ ریال سود از شرکت D
 - ۳ فروش کل سهام شرکت D به مبلغ خالص ۲۲۰'۰۰۰ ریال
 - ۴ خرید تعداد ۳۵۰ سهم از سهام شرکت F به بهای تمام شده ۷۷۰'۰۰۰ ریال
- ارزش بازار هر سهم شرکت‌های مذکور در پایان هر سال به شرح زیر است:

نام شرکت	سال ۱۳۸۱	سال ۱۳۸۲	سال ۱۳۸۳	سال ۱۳۸۴
A	۳'۸۰۰	۳'۷۵۰	۳'۸۰۰	
B	۲'۸۰۰			
C		۲'۵۰۰		
D		۱'۵۰۰	۱'۴۰۰	
E			۳'۵۵۰	۳'۶۰۰
F				۲'۳۰۰

شرکت نسترن برای ارزیابی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در سهام از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش استفاده می‌کند.

مطلوب است:

الف) انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه برای سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۳۸۴
 ب) تعیین نحوه انعکاس سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در ترازنامه پایان هر سال

❖ حل تمرین ۲

بهای تمام شده سرمایه‌گذاری $۸۰۰٬۰۰۰ + ۷۵۰٬۰۰۰ = ۱٬۵۵۰٬۰۰۰$

سال X۱:

سرمایه‌گذاری کوتاه مدت $۱٬۵۵۰٬۰۰۰$

$۱٬۵۵۰٬۰۰۰$

موجودی نقد

خرید ۲۰۰ سهم شرکت A و ۳۰۰ سهم شرکت B

ارزش بازار ۲۰۰ سهم شرکت A در پایان سال X۱ $۲۰۰ \times ۳٬۸۰۰ = ۷۶۰٬۰۰۰$

ارزش بازار ۳۰۰ سهم شرکت A در پایان سال X۱ $۳۰۰ \times ۲٬۸۰۰ = ۸۴۰٬۰۰۰$

جمع ارزش بازار پورتفوی سهام در پایان سال X۱ $۱٬۶۰۰٬۰۰۰$

بهای تمام شده پورتفوی سهام $۸۰۰٬۰۰۰ + ۷۵۰٬۰۰۰ = ۱٬۵۵۰٬۰۰۰$

از آنجا که ارزش بازار پورتفوی سهام در پایان سال X۱ از بهای تمام شده آن بیشتر است لذا نیازی به محاسبه و ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری نیست.

سال X۲:

۱ موجودی نقد $۶۰٬۰۰۰$

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری $۶۰٬۰۰۰$

دریافت سود حاصل از سرمایه‌گذاری در سهام شرکت A

۲ موجودی نقد $۸۲۵٬۰۰۰$

سرمایه‌گذاری کوتاه مدت $۷۵۰٬۰۰۰$

سود حاصل از فروش سرمایه‌گذاری $۷۵٬۰۰۰$

فروش ۳۰۰ سهم شرکت B

۳ سرمایه‌گذاری کوتاه مدت $۸۴۰٬۰۰۰$

موجودی نقد $۸۴۰٬۰۰۰$

خرید ۲۵۰ سهم شرکت C و ۱۵۰ سهم شرکت D

ارزش بازار ۲۰۰ سهم شرکت A در پایان سال X۲ $۲۰۰ \times ۳٬۷۵۰ = ۷۵۰٬۰۰۰$

ارزش بازار ۲۵۰ سهم شرکت C در پایان سال X۲ $250 \times 2500 = 625000$

ارزش بازار ۱۵۰ سهم شرکت D در پایان سال X۲ $150 \times 1500 = 225000$

جمع ارزش بازار پورتفوی سهام 1600000

بهای تمام شده پورتفوی سهام $800000 + 600000 + 240000 = 1640000$

از آنجا که ارزش بازار پورتفوی سهام در پایان سال X۲ از بهای تمام شده آن کمتر است لذا نیاز به محاسبه و ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری می‌باشد.

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری $1640000 - 1600000 = 40000$

۴ هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری 40000

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری 40000

ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری

سال X۳:

۱ موجودی نقد 80000

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری 80000

دریافت سود حاصل از سرمایه‌گذاری در سهام شرکت A

۲ سرمایه‌گذاری کوتاه مدت 700000

موجودی نقد 700000

خرید ۲۰۰ سهم شرکت E

۳ موجودی نقد 660000

سرمایه‌گذاری کوتاه مدت 600000

سود حاصل از فروش سرمایه‌گذاری 60000

فروش ۲۵۰ سهم شرکت C

ارزش بازار ۲۰۰ سهم شرکت A در پایان سال X۳ $200 \times 3800 = 760000$

ارزش بازار ۲۰۰ سهم شرکت D در پایان سال X۳ $150 \times 1400 = 210000$

ارزش بازار ۲۰۰ سهم شرکت E در پایان سال X۳ $200 \times 3550 = 710000$

جمع ارزش بازار پورتفوی سهام 1680000

بهای تمام شده پورتفوی سهام $800000 + 240000 + 700000 = 1740000$

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری $1740000 - 1680000 = 60000$

از آنجا که ارزش بازار پورتفوی سهام در پایان سال X۳ از بهای تمام شده کمتر است لذا نیاز به محاسبه و ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری می‌باشد. لیکن مانده حساب ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری در ابتدای سال ۴۰۰۰۰۰ بوده، بنابراین نیاز به ۱۰۰۰۰۰۰ ریال دیگر ذخیره کاهش ارزش نیز هست.

۳ هزینه کاهش ارزش سرمایه‌گذاری ۱۰۰'۰۰۰
 ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری ۱۰۰'۰۰۰
 ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری

سال X۴:

۱ موجودی نقد ۷۹۰'۰۰۰
 زیان ناشی از فروش سرمایه‌گذاری ۱۰'۰۰۰
 سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ۸۰۰'۰۰۰
 فروش ۲۰۰ سهم شرکت A

۲ موجودی نقد ۴۵'۰۰۰
 درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۴۵'۰۰۰
 دریافت سود حاصل از سرمایه‌گذاری در سهام شرکت D

۳ موجودی نقد ۲۲۰'۰۰۰
 زیان ناشی از فروش سرمایه‌گذاری ۲۰'۰۰۰
 سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ۲۴۰'۰۰۰
 فروش ۱۵۰ سهم شرکت D

۴ سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ۷۷۰'۰۰۰
 موجودی نقد ۷۷۰'۰۰۰
 خرید ۳۵۰ سهم شرکت F

ارزش بازار ۲۰۰ سهم شرکت E در پایان سال X۴ $200 \times 360 = 720'000$
 ارزش بازار ۲۰۰ سهم شرکت F در پایان سال X۴ $350 \times 230 = 805'000$
 جمع ارزش بازار پورتفوی سهام ۱'۵۲۵'۰۰۰
 بهای تمام شده پورتفوی سهام در پایان سال X۴
 $700'000 + 770'000 = 1'470'000$

از آنجا که ارزش بازار پورتفوی سهام در پایان سال X۴ از بهای تمام شده آن بیشتر است لذا نیازی به محاسبه و ثبت ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری نیست. لیکن مانده حساب ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری ۱۴۰'۰۰۰ ریال بوده که می‌بایست از حساب‌ها حذف شود.

۵ ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری ۱۴۰'۰۰۰
 درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۱۴۰'۰۰۰
 حذف ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری از حساب‌ها

سرمایه‌گذاری کوتاه مدت

		۱'۵۵۰'۰۰۰	سال X۱
سال X۲	۷۵۰'۰۰۰	۸۴۰'۰۰۰	سال X۲
سال X۳	۶۰۰'۰۰۰	۷۰۰'۰۰۰	سال X۳
سال X۴	۸۰۰'۰۰۰	۷۷۰'۰۰۰	سال X۴
سال X۴	۲۴۰'۰۰۰		

ذخیره کاهش ارزش سرمایه‌گذاری

سال X۲	۴۰'۰۰۰	۱۴۰'۰۰۰	سال X۲
سال X۳	۱۰۰'۰۰۰		

شرکت نسترن : ترازنامه

سال X۴	سال X۳	سال X۲	سال X۱	
				دارایی‌های جاری:
			
۱'۴۷۰'۰۰۰	۱'۷۴۰'۰۰۰	۱'۶۴۰'۰۰۰	۱'۵۵۰'۰۰۰	سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
-	(۱۴۰'۰۰۰)	(۴۰'۰۰۰)	-	ذخیره کاهش ارزش
۱'۴۷۰'۰۰۰	۱'۶۰۰'۰۰۰	۱'۶۰۰'۰۰۰	۱'۵۵۰'۰۰۰	ارزش دفتری

۳ شرکت نادر در تاریخ ۱۳X۱/۸/۳۰ تعداد ۲۰۰ سهم از سهام شرکت ناصر را به قیمت هر سهم ۲/۰۰۰ ریال خریداری نمود. مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت ناصر در تاریخ ۱۳X۱/۱۰/۱۵ توزیع سود سهمی به میزان ۲۵ درصد را تصویب کرد. شرکت نادر پس از دریافت سود سهمی، در تاریخ ۱۳X۱/۱۱/۲۰ تعداد ۱۰۰ سهم از سهام شرکت مذکور را به قیمت هر سهم ۱'۸۰۰ ریال به فروش رساند.

مطلوب است:

انجام ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه در تاریخ‌های ۱۳X۱/۸/۳۰، ۱۳X۱/۱۰/۱۵ و ۱۳X۱/۱۱/۲۰

❁ حل تمرین ۳

$$۲۰۰ \times ۲۰۰۰ = ۴۰۰'۰۰۰$$

$$:X/۱۰/۳۰$$

سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ۴۰۰'۰۰۰

$$۴۰۰'۰۰۰$$

موجودی نقد

خرید ۲۰۰ سهم شرکت ناصر به صورت نقد

$$:X/۱۰/۱۵$$

ثبت ندارد.

$$۱۰۰ \times ۱'۸۰۰ = ۱۸۰'۰۰۰$$

$$:X/۱۱/۲۰$$

$$۱۸۰'۰۰۰$$

موجودی نقد

سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ۱۸۰'۰۰۰

فروش ۱۰۰ سهم شرکت ناصر به صورت نقد

۴ شرکت نیلوفر برای ارزیابی سرمایه‌گذاری کوتاه مدت در سهام سایر شرکت‌ها از روش اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش استفاده می‌کند. گردش حساب سرمایه‌گذاری در سهام شرکت نیوشا که تنها سرمایه‌گذاری انجام شده شرکت مزبور می‌باشد به شرح صفحه بعد است: